CLIËNTENRAAD PARTICIPATIEWET 2015 LAARBEEK EN ADVIESRAAD SOCIAAL DOMEIN LAARBEEK

Beek en Donk, 31 januari 2021

Aan: het College van B&W van de gemeente Laarbeek
Betreft: advies / reactie van de Cliëntenraad Participatiewet 2015 Laarbeek en de Adviesraad Sociaal Domein Laarbeek op het ambtelijke voorstel aan het College van B&W i.z. "Herijking Minima – en Armoedebeleid gemeente Laarbeek 2021 – 2024".

CC:
- mw. Monika Slaets, portefeuillehoudend wethouder van de gemeente Laarbeek
- de leden van de Cliëntenraad Participatiewet 2015 Laarbeek
- de leden van de Adviesraad Sociaal Domein Laarbeek
- dhr. Marc van Esch, beleidsadviseur gemeente Laarbeek
- dhr. Ad Boemaars, plaatsvervangend coördinator Sociaal Team Laarbeek
- mw. Lisette Heesakkers, beleidsadviseur gemeente Laarbeek
- mw. Ria Maas, schuldhulpverlener gemeente Laarbeek
- dhr. Aan-Age Dijkstra, ambtelijk secretaris Cliëntenraad Participatiewet 2015 Laarbeek

Bijlage: 1.
WERKDOCUMENT d.d. 26-12-2020 "Bouwstenen / Elementen voor Reactie / Advies Cliëntenraad Participatiewet 2015 en Adviesraad Sociaal Domein op het Ambtelijke voorstel Herijking Minima - / Armoedebeleid Laarbeek d.d. 30-11-2020", met hierin opgenomen de definitieve ambtelijke advisering aan het College van B&W Laarbeek i.z. genoemd onderwerp, per e-mail ontvangen op 08-01-2021 en op 18-01-2021 besproken in de Cliëntenraadsvergadering PW Laarbeek.

31 januari 2021.

ADVIES CLIËNTENRAAD PARTICIPATIEWET 2015 (Cl.R. PW 2015) EN ADVIESRAAD SOCIAAL DOMEIN (ASD) LAARBEEK OP HET AMBTELIJKE VOORSTEL I.Z. HERIJKING MINIMA - EN ARMOEDEBELEID 2021 - 2024

A. VOORGESCHIEDENIS

23 november 2020:
Telefonisch contact tussen beide voorzitters over gezamenlijke werkwijze en vastlegging daarvan, zoals hieronder weergegeven:

- Cliëntenraad PW 2015 neemt het voortouw, maar met tussentijdse voortgangsrapportage naar ASD.
- Eindresultaat in de vorm van een advies wordt z.s.m. voorgelegd aan de ASD, met verzoek tot accordering, c.q. aanvulling.
    a. Indien accordering: voorlegging Eindadvies als Integraal advies van Cl.R. PW 2015 en ASD aan het College van B&W
    b. Indien aanvulling: voorlegging aanvulling aan Cl.R. PW 2015
        - Indien Cl.R.PW 2015 inhoudelijk accoord: verwerking aanvulling in Eindadvies en Eindadvies als Integraal advies van Cl.R. PW en ASD naar College van B&W
        - Indien Cl.R. PW 2015 niet accoord: aparte vermelding van aanvulling in Eindadvies en Eindadvies als gedeeld advies van Cl.R. PW en ASD naar B&W

23 november 2020 e.v.:
Gelijktijdige verzending per e-mail, ter kennisneming en reactie, van alle binnen het kader van de Adviesvraag Herijking Minima – en Armoedebeleid 2021 – 2024 Laarbeek relevante informatie vanuit de voorzitter van de Cl.R. PW 2015 naar alle leden van de Cl.R. PW 2015, dhr. Wim van Hest, onafhankelijk voorzitter van de ASD, mw. Lisette Heesakkers, beleidsadviseur Participatiewet Laarbeek en dhr. Aan-Age Dijkstra, ambtelijk secretaris Cl.R. PW 2015 en ASD Laarbeek

30 november 2020:
Ontvangst per e-mail eerste ambtelijke voorstel / werkdocument

07 december 2020:
Opiniëring op het eerste ambtelijke voorstel /werkdocument d.d. 30 november 2020, in de Cliëntenraads-vergadering PW 2015 Laarbeek

26 december 2020:
Verzending vanuit de voorzitter van de Cl.R. PW 2015 van het resultaat van de Opiniëring op 07 december 2020 naar alle leden van de Cl.R. PW 2015, dhr. Wim van Hest, onafhankelijk voorzitter van de ASD, mw. Lisette Heesakkers, beleidsadviseur Participatiewet Laarbeek en dhr. Aan-Age Dijkstra, ambtelijk secretaris Cl.R. PW 2015 en ASD Laarbeek

08 januari 2021:
Ontvangst per e-mail van het ambtelijke eindvoorstel na Opiniëring d.d. 07 december 2020, verwerkt in het resultaat van de Opiniëring d.d. 26 december 2020

15 januari 2021:
Advisering op basis van het ambtelijke eindvoorstel d.d. 08 januari 2021

31 januari 2021:
Verzending per e-mail vanuit de voorzitter:

- ter accordering, c.q. reactie: naar alle leden van de Cl.R. PW 2015, dhr. Wim van Hest, onafhankelijk voorzitter van de ASD, en
- in CC naar: mw. Lisette Heesakkers, beleidsadviseur Participatiewet Laarbeek en dhr. Aan-Age Dijkstra, ambtelijk secretaris Cl.R. PW 2015 en ASD Laarbeek

??????? Verzending definitief Eindadvies naar de hierboven opgenomen geadresseerden

B. ADVISERING

Ervan uitgaande:
- dat alle in bijgevoegd Werkdocument opgenomen ambtelijke toezeggingen zonder uitzondering rechtstreeks en onverkort zijn, c.q. worden, doorgevoerd en opgenomen in het definitieve voorstel van het College van B&W aan achtereenvolgens de Raadscommissie Sociaal Domein en de Gemeenteraad, én
- dat definitieve vaststelling van het voorliggende ambtelijke eindvoorstel 'Herijking Minima – en Armoedebeleid 2021 – 2024' door uw College pas zal plaatsvinden na serieuze toetsing van de inhoud van achtereenvolgens de Participatiewet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Jeugdwet, en dan m.n. wat betreft uitputtend gebruik van de beleidsvrijheid die deze wetten aan de gemeente bieden bij de uitvoering ervan.
- Dit vooral gericht op de mogelijkheden voor het bieden van echt individueel maatwerk met als hoofdoelstelling het waarmaken van de zorgplicht van de gemeente en het bieden van een echt functionerend vangnet met daarin elke burger centraal met volledig begrip voor en acceptatie van ieders eigen situatie, mogelijkheden en onmogelijkheden, en met volledig besef van het feit, dat (langdurige) armoede een vernietigende negatieve invloed heeft op ieders denk- en doe-vermogen, inclusief ieders mogelijkheden tot reïntegratie en gelijkwaardige deelname aan de samenleving

komen de Cl.R. PW 2015 en de ASD Laarbeek tot de hierna volgende door uw College gewenste integrale advisering

1. Uitgangspunten voor Opiniëring / Advisering door de Cliëntenraad PW 2015 Laarbeek

Reacties / Adviezen van de Cl. R. PW 2015 Laarbeek gingen en gaan ervan uit

a. dat bij de opstelling, c.q. vaststelling van het voorgelegde ambtelijke voorstel door de opstellers, c.q. samenstellers consequent en volledig is gewerkt conform de hierna volgende SMART(I) uitgangspunten, t.w.
   S = Specifiek.
   M = Meetbaar.
   A = Acceptabel, Ambitieus, Actiegericht, Aanwijsbaar.
   R = Realistisch haalbaar.
   T = Tijdsgebonden.
   (I) = Inspirerend voor alle betrokkenen.

   Voor het verkrijgen van goede mogelijkheden tot een continue procesevaluatie en doelgerichte monitoring van de uitvoering, met mogelijkheden tot tussentijdse bijstelling , meer eenduidigheid in interpretatie, meer transparantie en meer duidelijkheid over verantwoordelijkheden van betrokkenen is het werken volgens de SMART(I) principes in de visie van de Cliëntenraad Participatiewet 2015 en Minimabeleid gemeente Laarbeek zelfs een noodzakelijke voorwaarde,

   Conform advies.

b. dat alle feitelijke gegevens zoals aantallen, wetten, wetsteksten, wetsartikelen enz. in alle gevallen zowel volledig als correct zijn opgenomen met consequente gebruikmaking van de op al deze onderdelen beschikbare en meest actuele gegevens, zoals b.v. "Armoede in kaart 2019 van het SCP"

Reactie: conform advies.

c. dat er consequent gewerkt is/wordt volgens de criteria van het project Begrijpelijke Taal / Direct Duidelijk, zodat alle spellings-, taal- en stijlfouten zijn/worden gecorrigeerd, overbodige doublures uit de tekst zijn verwijderd, alle actoren en partners concreet bij naam hun naam zijn genoemd en het gebruik van:
   - termen als “e.d.”, “relatief”, “kan”, vakjargon“, “enzovoorts”, “bijvoorbeeld”, “zoals” “o.a.” “eventueel”, enz., en
   - tussen-haakjes-plaatsing, c.q. tussen-komma’s-plaatsing

   zoveel als mogelijk is/wordt voorkomen.
   Dit alles om het geheel concreter en minder interpretabel te maken en zodoende onduidelijkheden en daardoor ook onnodige vragen en communicatieproblemen te voorkomen.

Reactie: conform advies.

d. dat een overzicht is opgenomen waarin alle definities en begrippen die in de tekst voorkomen zijn vermeld en omschreven, of duidelijk in de tekst zelf worden omschreven en uitgelegd.
Ook het toevoegen van een Inhoudsopgave zal de leesbaarheid van het geheel alleen maar verbeteren

Reactie: er is geen overzicht met definities en begrippen opgenomen. Begrippen worden in de tekst zelf uitgelegd.

e. dat in alle voorkomende situaties de Mens met diens mogelijkheden en onmogelijkheden, situatie(s) en situationele omstandigheden, centraal wordt gesteld, met hierbij en hierin de begrippen Evenwaardigheid, Vertrouwen en echt Individueel maatwerk volgens het stappenplan van de Omgekeerde Toets dat Doelmatigheid boven Rechtmatigheid stelt, door alle bij de uitvoering betrokkenen echt als kernwaarden worden erkend en gehanteerd, en

Reactie: conform advies.

f. dat de garantie wordt gegeven van een nauwkeurige monitoring van de uitvoering van het ter advisering voorgelegde ambtelijke voorstel, met regelmatige voortgangsrapportages aan de Cl.R 2015 gemeente Laarbeek, niet alleen op resultaten, maar vooral ook op kwaliteit en proces van de uitvoering en de resultaten en de maatschappelijke effecten hiervan, waarbij telkens ook wordt aangegeven welke concrete acties ondernomen zijn ter verbetering.

Reactie: conform advies.

2. Het instrument Budgettaire Neutraliteit en de subtitel “Meer voor Minder” van het in eerste instantie ter opiniëring aangeboden document.

a. <u>M.b.t. het instrument Budgettaire Neutraliteit</u>.
Hantering van het instrument Budgettaire Neutraliteit, zowel impliciet als expliciet, behoort in de visie van de Cl.R. PW 2015 en de ASD in een gemeente als Laarbeek alleen na objectief feitelijke vaststelling van financiële noodzaak hiertoe gebruikt te worden.
Vaststelling van Budgettaire Neutraliteit als uitgangspunt past immers in zijn geheel niet bij een gemeente die principieel begrippen als zorgplicht, iedereen doet mee, het leveren van individueel maatwerk met de burger met al zijn mogelijkheden en onmogelijkheden centraal, met speciale aandacht voor de z.g. “burger met minder” en zijn kinderen, hoog in zijn vaandel heeft staan.

Reactie: Vooralsnog is jaarlijks structureel een budget beschikbaar van € 35.000,-. Daarnaast wordt voorgesteld om het restant budget 'begeleiding mensen naar werk' (€ 23.000,-) structureel in te zetten om het structureel tekort van € 12.875,- te dekken. Er is dus geen sprake van budgetneutraliteit.

b. M.b.t. de subtitel "Meer voor Minder" van het in eerste instantie ter opiniëring aangeboden document.
Ambtelijke kennisneming van het hierboven onder B.2.a. opgenomen standpunt van de Cl.R. PW 2015 en de ASD Laarbeek i.z. Budgettaire Neutraliteit heeft geleid tot volledige verwijdering van genoemde subtitel in de definitieve versie van het ambtelijke document.

De Cl.R. PW 2015 en de ASD adviseren u toch te besluiten een dergelijke subtitel te laten opnemen, maar dan in de hierna volgende formulering.

**"Met begrip voor en acceptatie van ieders mogelijkheden en onmogelijkheden,
door het bieden van individueel maatwerk met de mens echt centraal,
samen nog verder op weg naar een Laarbeekse samenleving waarin iedere burger
zich echt uitgenodigd voelt tot gelijkwaardig en volwaardig meedoen"**

Reactie: conform advies.

3. Definiëring van de doelgroep

De doelgroep voor Minima – en Armoedebeleid wordt door gemeenten vaak vastgesteld d.m.v. toepassing van:
- de Lage Inkomensgrens, zoals veelal toegepast door het CBS,
- het Basisbehoefte referentiebudget, zoals veelal toegepast door het SCP,en
- het Niet veel maar toereikend referentiebudget, ook zoals veelal toegepast door het SCP

De gemeente Laarbeek begrenst haar doelgroep voor Minima – en Armoedebeleid m.b.v. toepassing van de Lage inkomensgrens van het CBS
In de visie van de Cl.R. WP 2015 en de ASD Laarbeek zijn genoemde systematieken nagenoeg gelijkwaardig w.b. hun inhoud en de onderbouwing ervan.

Reden waarom genoemde Raden u dringend adviseren, uitdrukkelijk met hun betrokkenheid, d.m.v. doelgerichte analyse vast te (laten) stellen welke systematiek de meeste financiële ruimte en overige mogelijkheden biedt aan de door de gemeente beoogde doelgroep en op basis van de uitkomst van de gehouden analyse een nieuwe keuze te maken.

Voorbeeld (alleenstaande)

2017 -> Basisbehoeftenbudget: € 1.039,- per maand

-> Lage-inkomensgrens € 1.040,- per maand

-> Niet-veel-maar-toereikendbudget € 1.135,- per maand

Lage-inkomensgrens: Om te bepalen of een huishouden een laag inkomen heeft, wordt het besteedbaar inkomen van een huishouden (exclusief gebonden overdrachten zoals huursubsidie/huurtoeslag) omgerekend tot het gestandaardiseerde inkomen. Vervolgens wordt dit gestandaardiseerde inkomen (met het prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie)

herleid naar het prijspeil in 2000. Deze grens komt ongeveer overeen met de koopkracht van een bijstandsuitkering voor een alleenstaande in 1979, toen deze op zijn hoogst was. Doordat de lage-inkomensgrens alleen voor prijsontwikkeling wordt geïndexeerd, is deze methodiek geschikt voor vergelijkingen in de tijd.

Basisbehoeftenbudget : omvat de minimale uitgaven van een zelfstandig huishouden aan onvermijdbare, basale zaken als voedsel, kleding en wonen. Ook de uitgaven aan andere moeilijk te vermijden posten, zoals verzekeringen en persoonlijke verzorging, zijn meegeteld.

Niet veel maar toereikend budget: Dat budget houdt ook rekening met de minimale kosten van ontspanning en sociale participatie. Denk aan het lidmaatschap van een sport- of hobbyclub of een jaarlijkse korte vakantie. Deze uitgaven zijn niet strikt noodzakelijk, maar veel mensen beschouwen ze wel als zeer wenselijk.

Het verschil tussen de lage-inkomensgrens en het basisbehoeftenbudget is minimaal. Bij het niet veel maar toereikend budget worden ook zaken die wenselijk zijn, maar niet strikt noodzakelijk meegenomen. Ondanks het verschil per maand gaat de gemeente Laarbeek bij de definiëring van de doelgroep uit van de definitie die het CBS hanteert: 'huishoudens met een lage-inkomensgrens'. Deze lage-inkomensgrens staat voor een vast koopkrachtbedrag en wordt jaarlijks gecorrigeerd voor de prijsontwikkeling. Het CBS heeft de meest actuele gegevens beschikbaar, ook op gemeentelijk niveau. Daarnaast kunnen we als Laarbeek hierdoor vergelijkingen maken t.o.v. andere jaren en beter benchmarken

4. Definiëring van de Inkomensgrens voor toegang tot het Laarbeekse Minima- en Armoedebeleid.
Constaterende

a. dat o.a. uit publicaties van het CBS. Het CPB, het SCP, het NIBUD en de Ombudsman zonneklaar blijkt dat het armoedepercentage van Nederland in 2021 zal gaan stijgen met 25 %,

b. dat dit percentage minstens voor de helft kan worden toegeschreven aan de gevolgen van de voor de periode van 2011 tot 2035 door de landelijke overheid ingezette en voorgenomen fiscale maatregelen, o.a. betreffende de verlaging van de Algemene Heffingskorting, en de gevolgen hiervan voor de z.g. Bijstandsgerechtigden, die als gevolg van deze maatregel hun dubbele Algemene heffingskorting zullen gaan verliezen,

c. dat de verwachting gerechtvaardigd is, dat er door de economische crisis a.g.v. de Corona Pandemie vanaf 2021 in toenemende mate sprake zal zijn van prijsverhogingen die de kosten van het basis-levensonderhoud alleen maar zullen doen stijgen,

d. dat uit publicaties van dezelfde hierboven genoemde gezaghebbende instituten / instellingen, opnieuw ondersteund door de Ombudsman, ook blijkt dat het huidige niveau van de Bijstandsuitkering structureel te laag is om in de kosten van het levensonderhoud te kunnen voorzien, en als zodanig eigenlijk gezien zou kunnen worden als toegangsticket voor Schulden, Gemeentelijke Schuldhulpverlening en Wettelijke Schuldsaneringen,

e. dat uit de meest recente vermogensgegevens blijkt, dat ruim een miljoen van de Nederlandse huishoudens op dit moment al niet beschikt over enige buffer voor slechte tijden en dat een

relatief groot aantal van deze huishoudens gezien hun arbeidsverleden geen recht kan doen gelden op een langere WW-uitkering,

f. dat de negatieve gevolgen van de Corona Pandemie voor de werkgelegenheid en inkomens weliswaar elke Nederlander zullen gaan raken, maar dat toch met zekerheid te verwachten is zij zonder gerichte tegenmaatregelen vooral de toch al minder bedeelden het zwaarste zullen gaan treffen, en

g. dat, als gevolg van dit alles, de armoede in Nederland in de nabije toekomst explosief zal gaan stijgen, hetgeen nu al duidelijk zichtbaar is in de aanzienlijke stijging van het aantal gebruikers van de Voedselbanken, met een toenemend tekort aan voedingsmiddelen als gevolg hiervan.

Voor de Cl.R. PW 2015 en de ASD Laarbeek is het bovenstaande meer dan voldoende en dringend reden u met klem te adviseren

- **de inkomensgrens voor toegang tot de Laarbeekse voorzieningen voor Minima- en Armoedebeleid m.i.v. 01 januari 2021 vast te stellen op 120% van de geldende bijstandsnorm, zoals dat ook het geval is voor toelating tot de gemeentelijke Collectieve Aanvullende Verzekering (CAV)**
- **het vrij te laten vermogen voor toegang tot de Laarbeekse voorzieningen voor Minima – en Armoede-voorzieningen vast te stellen gelijk aan het vrij te laten vermogen voor toelating tot de Bijzondere Bijstand in Laarbeek, en, uniform hieraan**
- **de inkomensgrens voor toelating tot de Bijzondere Bijstand in Laarbeek gelijktijdig ook vast te stellen op 120% van de geldende bijstandsnorm**

In de visie van de Cl.R. PW 2015 en de ASD Laarbeek kan en mag van een gemeente als Laarbeek verwacht worden dat zij letterlijk alles in het werk wil en zal stellen om een verdere groei van armoede tegen te gaan. Immers, In Laarbeek zouden alle inwoners mee mogen en kunnen doen, maar hierbij behoort ook een wezenlijke en reële beantwoording van vragen als “waaraan dan ….?”, en, nog belangrijker “waarvan dan …..?”

De gemeente is niet altijd in de positie om te bepalen welke inkomens- en vermogensnorm organisaties hanteren zoals Stichting Leergeld, Super Sociaal en de Kledingbank. Deze organisaties bepalen dat zelf. Daarnaast sluit in het kader van de harmonisatie van de bijzondere bijstand de gemeente Laarbeek aan bij de overige 4 Peelgemeenten die ook een percentage van 110% van de bijstandsnorm hanteren. De invoering van de werktoeslag met een percentage van 130% van de bijstandsnorm sluit aan bij het uitgangspunt ‘werken loont’. Tenslotte is het voor de gemeente Laarbeek financieel niet haalbaar om de inkomensgrenzen te verhogen naar 120%.

5. Kwijtschelding Gemeentelijke Belastingen Zelfstandigen, inclusief ZZP-ers en Eigen Woningbezitters

In de visie van de Cl.R. PW 2015 en van de ASD Laarbeek is het af laten hangen van toekenning van recht op deelname aan deze regeling voor Zelfstandigen, inclusief ZZP-ers en Eigen Woningbezitters van “kans op feitelijke deelname” en “de standpunten van overige GR Peelgemeenten” zeer discutabel, ja, zelfs onterecht.
Min of meer kans op toevallige feitelijke deelname en standpuntbepaling van overige Gr Peelgemeenten zouden niet als doorslaggevend argument mogen worden gebruikt voor de Laarbeekse beleidsbepaling op dit onderwerp.
Het gaat hier immers om de principiële gelijkberechtiging van alle Laarbeekse burgers, dus ook de zelfstandigen, inclusief ZZP-ers, en Eigen Woningbezitters

Reden waarom de Cl.R. PW 2015 en de ASD Laarbeek u dringend adviseert met onmiddellijke ingang te besluiten tot onvoorwaardelijke gelijkberechtiging van de Laarbeekse Zelfstandigen, inclusief ZZP-ers en Eigen Woningbezitters, ook m.b.t. hun recht op toelating tot de Minima – en Armoede-voorziening Kwijtschelding Gemeentelijke Belastingen

In het kader van de harmonisatie van het kwijtscheldingsbeleid binnen de Peelgemeenten en het feit dat er niet of nauwelijks gebruik wordt gemaakt van genoemde kwijtscheldingsmogelijkheden is voor de gemeente Laarbeek reden genoeg om hier geen afwijkend beleid voor op te stellen. Afwijkend beleid leidt tevens tot hogere uitvoeringskosten. Bovendien is Senzer samen met de gemeenten binnen de arbeidsmarktregio Helmond de Peel de mogelijkheden aan het onderzoeken om ondersteuning te bieden aan ondernemers.

In afwachting van uw spoedige reactie,

Hoogachtend,

Namens de Cl.R. PW 2015 Laarbeek,

Ad Rovers, onafhankelijk voorzitter
Tel: 0492-461965 / 06-21888620
E-mail: adrovers@onsmail.nl

Namens de ASD Laarbeek

Wim van Hest, onafhankelijk voorzitter
Tel: 0492-463524 / 06-37444572
E-mail: wvanhest@telfort.nl